

A MEGYASZÓI REF. TEMPLOM MAGYAR STÍLUSÚ DISZÍTMÉNYEI 1735-BŐL.

A zemplénmegyei Megyaszó népes magyar nagyközség, melynek közepén emelkedik ősrégi temploma. Műépítészeti érdekesség, mert már a középkorban erőd templom volt s midőn a XVI-ik században a reformátusok alapjaiból újjá építették, ugyanolyan beosztással készítették, mint a katolikus templomokat szokás. Stílusa még csúcsíves s különösen érdekes szentélyének nyolcszögletű záródása. Legnagyobb érdekessége azonban a négyszögletű és sarkain kiugró bástyákkal ellátott erődítmény, mely az egész templomot körülveszi s a mely szintén a XVI-ik század török harcaiban épült. Kutatásaim közben megásattam a templom belsejét, de kriptára, nem akadtam, ellenben a most folyó restaurálási munkálatok közben akadtak egy régi falazatú kisebb ürege, mely minden valószínűség szerint az első templom donátorának sírhelye volt. A templom körül az ásatás fegyver-töredékeket és rendetlenül temetett, részben fejnélküli csontvázakat eredményezett. Tanúságai ezek az itt folyt harcoknak. A templomban még ma is fel vannak akasztva a régi szakállas puskák. A XVII-ik században templomunk leégetts ekkor lapos famennyezetet kapott. Ez a mennyezet eleinte csak egyszínűre volt mázolva, mígnem úgy ezt, mint a fakarzat elejét a XVIII-ik században díszesen kifestették.

A keleti befolyás alatt keletkezett, de önállóan fejlődött magyar diszító stílus, melynek első emlékeire a XVII-ik század első felében lelünk, ekkor igazi virágkorát érte. Nemcsak, mint eleinte a nők kézi hímzésein s az agyagművesség tárgyain, hanem már a lakás bútorain, az ágyakon, festett ládákon, szekrényeken és tálasokon is megjelenni látjuk. De leg-

pazarabb alkotásai mégis a magyar református templomok mennyezetein, karzatain és templomi székein tűnnek fel.

Mióta a figyelem ezek felé a nemzeti izlésű alkotások felé irányul, számos vidéki templom hasonló emlékei lettek ismeretesek, melyek közül csak a szomszéd megyében fekvő mezőcsáthi templomnak, jelenleg már a magyar iparművészeti múzeumban levő karzatát említjük, mely minden valószínűség szerint a most ismertetettel egy mester kezéből származik.

Mindannyi között kiváló helyet foglal el a megyaszói templom mennyezete és karzata.

A magyaros diszító stílus minden elemével találkozunk itt e század meghaladó táblán. A négyszögletű mezőkön dús-gazdag fantáziával, térbeosztási ügyességgel és tehnikai képességgel látjuk csoportosítva a tulipánt, százszorszépet, szegfűt, gránátalmát, epervirágot és napraforgót. E mellett azonban alma- és körtefát és szöllőtökét, sőt, mint azt más református templomokban is láttuk, a fiait vérevel tápláló pelikán madarat és az egyszarvút.

A mester gazdag fantáziájának bizonyítéka, hogy minden egyes tábla más-más kompozíció, sehol két egyforma virág vagy alakzat elő nem fordul.

Az egyes táblákat sötét zöldre festett lécek választják el egymástól, melyek találkozási pontjaira deszkából kivágott s azután festett, stilizált epervirágok vannak felerősítve.

A mellékelt színes táblán láthatjuk, hogy ellentétben e kor rikító színezésével, a mester élénk, de distingvált színérzékkel dolgozott s hogy a beosztásban, különösen a koszorús keretek rajzánál renesszánsz emlékek befolyása alatt is

állott s nem egy motivumot találunk nála, a melyek formáit régi kézirati kodexek miniatúrjein megtalálhatjuk.

Diszítő stílusunk e gazdag emléksorozatának becsét különösen emeli az, hogy egyik táblán megörökítve találjuk a készítőök nevét is.

A felirat ugyanis azt mondja: Anno Doi (domini) 1735. Die 12. Februariu (s) Isten. Segedelme, által. Munták (munkálták) ezen munká (t) Miskoltzi mester, Emberek. Asztalos Imre, Asztalos István.

Mint a III. Károly s Mária Terézia korabeli hasonló emlékeken, a megyaszói karzat egyik tábláján is ott éktelenkedik a nagy kétfejű fekete sas, hasában a magyar címerrel.

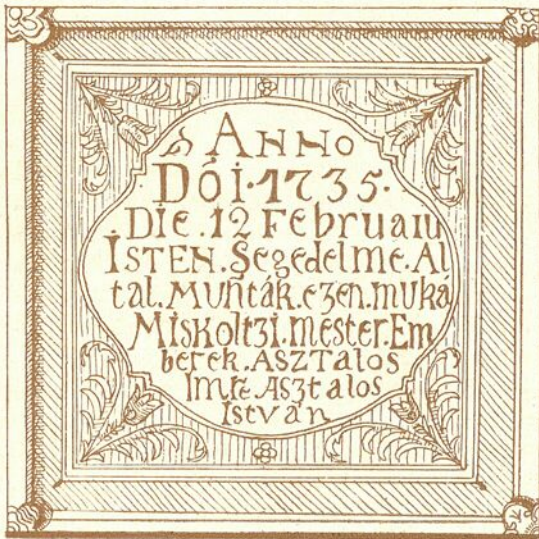
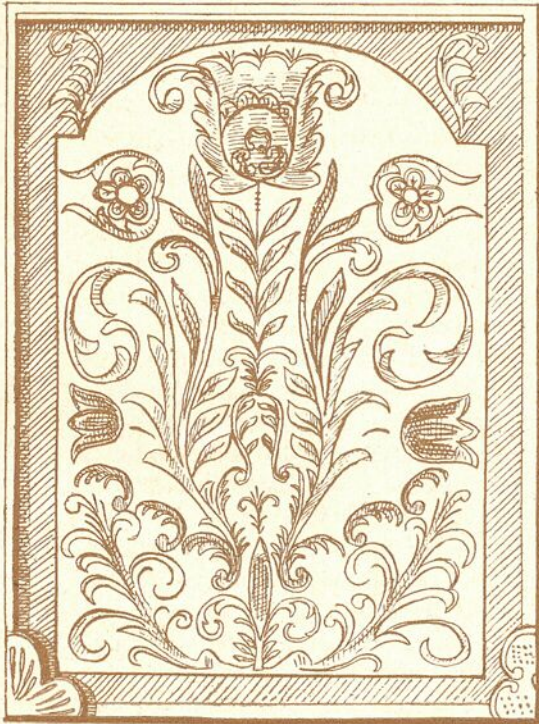
Művészeink különben nemcsak nevük szerint, de tényleg is asztalos mesterek

voltak s kezük munkájára a miskolci avasi templom székein is reá ismerni.

A faragott, áttört párkányzat, melyet itt bemutatunk végül, a megyaszói szószék korona párkányáról való s a század elejéről való ottani munka. Avatott kezek most dolgoznak a templomnak stilszerű helyreállításán, a minek költségeit gróf Andrássy Dénes fedezi.

Azt hiszszük, hogy ez az emléksorozat is bizonyítékát nyújtja annak, hogy mennyi önálló fölfogású, igazán szép alkotást hozott létre a mult századokban az úgynevezett magyar stílus, a melynek formái bizonyára méltók arra, hogy műiparunk ezeket a feledésbe menő formákat továbbra is fentartsa.

Dr. Szendrei János.

MAGYAR STÍLŰ DISZÍTMÉNYEK
A MEGYASZÓI REF. TEMPLOMBÓL.

RÉSZLET A MEGYASZÓI REF. TEMPLOM FESTETT
FAMENYEZETÉRŐL 1735-BŐL.

A MEGYASZÓI REF. TEMPLOM FAMENYEZETE.

Festették : ASZTALOS IMRE és ASZTALOS ISTVÁN miskolci mesterek 1735-ben.